

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica šte. 5/II.,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din., polletno 18 din.,
celoletno 36 din.; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno
12 din., polletno 24 din., letoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Novi proračun dravske banovine znatno povečan

V ponedeljek je začel banovinski svet dravske banovine razpravljati o proračunu dravske banovine za leto 1938./39. Novi proračun je sestavljen na drugačen način kakor proračun za tekoče leto. V tekočem proračunu so namreč med izdatki upoštevani vsi izdatki banovinskih podjetij, med dohodki pa vsi dohodki banovinskih podjetij. V predlogu novega proračuna pa so dohodki in izdatki banovinskih podjetij izločeni iz splošnega proračuna, ki vsebuje glede teh banovinskih podjetij med izdatki le podporo banovine tem podjetjem.

Predlog novega proračuna znaša 129.8 milijona dinarjev. Če iz proračuna za tekoče leto izločimo izdatke za banovinska podjetja in vstavimo le podporo, tedaj vidimo, da bi znašal ta proračun 120.3 milijona dinarjev. Predlog novega proračuna je torej za 9.5 milijona dinarjev večji v primeri s proračunom za tekoče leto. Pri tem pa je treba še upoštevati, da je bil proračun za tekoče leto v primeri s proračunom za leto 1936./37. že povečan za 22.9 milijona dinarjev, in to v glavnem zaradi novih banovinskih izdatkov za vzdrževanje šol (16.3 milijona dinarjev). V dveh letih se je torej banovinski proračun povečal za okrog 32 milijonov dinarjev.

Pri primerjavi posameznih postavk novega proračuna s postavkami tekočega proračuna vidimo, da so v novem proračunu v največji meri povečani izdatki finančnega oddelka, namreč za 5 in pol milijona dinarjev, to pa zaradi tega, ker so se povečali izdatki za odplačevanje (obresti in amortizacija) banovinskih posojil za 5.9 na 16 milijonov dinarjev. To znatno povečanje izdatkov za odplačevanje posojil je nastalo očitno zaradi tega, ker je morala banska uprava vnesti v novi proračun obrok 63 milijonskega posojila za sanacijo Zadrugne zveze.

Nadalje pa so precej narasli izdatki za prispevke banovinskim zavodom in ustanovam. V proračunu kmetijskega oddelka je znižana postavka prispevkov za ureditev gnojišč, povišana pa je postavka za podpiranje mlekarstva od 100 000 na 150 000 dinarjev. Nova postavka pa je v tem oddelku prispevek k skladu za brezobrestna posojila vinogradnikom za obnovo vinogradov, odnosno za plačilo obresti takih posojil.

Izdatki prosvetnega oddelka so povečani za poldrugi milijon dinarjev. Med temi izdatki znašajo izdatki za vzdrževanje narodnih šol 16.5 milijona dinarjev (lani 16.3 milijona). V proračunu tehničnega oddelka znašajo izdatki za ceste 22.2 milijona dinarjev. Tu je tudi postavka 265.000 dinarjev za razširjenje centralne kurjave v banski palači in 40.000 dinarjev za telefonsko centralo tehničnega oddelka. Med izdatki oddelka za trgovino, obrt in industrijo je povečana postavka za pospeševanje tujskega prometa od 472.000 na 685.000 dinarjev.

Zaradi povečanja izdatkov je morala banska uprava povečati dohodke od doklade na neposredne davke. Ker je 63 milijonsko posojilo namenjeno kmetijskemu združenstvu, je v predlogu proračuna določeno povišanje šolske doklade od 26 na 35 odstotkov, odnosno od 12.1 na 16.5 milijona dinarjev; to do-

klado plačujejo namreč le podeželske občine, ne pa samoupravna mesta, ki sama poravnajo vse izdatke za ljudske šole. Splošna banovinska doklada ostane nespremenjena na višini 50 odstotkov. Prav tako ostane ta nespremenjena petodstotna cestna doklada in petodstotna zdravstvena doklada.

Glede na novi pravilnik o banovinskih trošarinah predvideva banska uprava povečanje donosa banovinske trošarine na vino in žganje od 14 na 16 milijonov. Na novo naj se po predlogu proračuna uvede banovinska trošarina na jedilna olja, ki naj prinese 850.000 dinarjev dohodkov. Na drugi strani pa se zniža banovinska doklada k dopolnilni prenosni taksi (ki jo plačujejo cerkev, samo-

stani, zadruga in družbe od nepremičnin) od 100 na 50 odstotkov. Tako se donos te takse zniža od 1.8 na 0.95 milijona dinarjev.

Iz skupnega banovinskega sklada poslovnega davka pričakuje banska uprava letos 10 milijonov dinarjev, med tem ko je v tekočem proračunu postavljen znesek 2.9 milijona dinarjev. Skupni banovinski sklad poslovnega davka znaša 100 milijonov; od tega pa dobi naša banovina le 2.9 odstotka. Povečanje našega deleža bi bilo le mogoče, če se spremenijo zakonske določbe glede razdelitve tega 100 milijonskega zneska. Že lani je banska uprava doočila v proračunu povečanje tega prispevka od 2.9 na 13 milijonov dinarjev, a je bil pozneje proračun spremenjen in vanj vnešen nespremenjen znesek 2.9 milijona dinarjev. Treba bo še počakati, če bo ostalo pri povečanem prispevku. To se pravi, da bo povečani prispevek ostal le, če se popravi krivični ključ, po katerem se delijo skupni banovinski dohodki.

Savinjski splavarji

za svoje pravice

Iz Rečice v Savinjski dolini pišejo:

V Gornji Savinjski dolini živi več sto družin, ki se preživljajo s splavljanjem lesa v južne kraje naše države. Splavarjenje na prvi pogled ni pretežno. V resnici pa je silno naporno in nevarno. Tudi zaslužek ni ustrezen. Vendar lahko rečemo, da je splavarjenje glavni vir dohodka za ves gornjegrajski srez.

V stari Avstriji so gornjesavinjski splavarji uživali ugodnost polovične voznine, na povratku iz južnih krajev. Tudi v Jugoslaviji so bili te pravice deležni do leta 1930. Ker pa se je ta ugodnost zlorabljala od ljudi, ki do tega niso bili upravičeni, je železniško ravnateljstvo v Ljubljani polovično voznino ukinilo. Splavarji so se nato začeli obračati na občine, na poslance in na ministre, a so bile prošnje zaman. Za odločnejšo obrambo splavarskih pravic se je ustanovila na pobudo mladih splavarjev Splavarska zadruga, katere namen je ščititi splavarski stan. Prvi namen zadruga je bil, da se jim spet vrne

ugodnost polovične voznine. Borba je bila zvezana z vsakovrstnimi neprilikami. Še nekateri vodilni občinski možje so nasprotovali. Zadruga se ni ustrašila ovir, marveč se je dalje borila, da pridobi splavarjem vrnitev stare pravice. K sreči je v Beogradu mož, ki pozna splavarske razmere. To je pomočnik glavnega ravnatelja državnih železnic g. Josip Cugmus. Po njegovih zaslugi imajo zdaj splavarji spet polovično voznino.

Nadaljnje važno poglavje je zavarovanje splavarjev. Pri vsej tveganosti tega poklica je žalostno, da gornjesavinjski splavarji v današnjih časih še niso zavarovani. Koliko nesreč se jim primeri, koliko boleznih si nakopljejo, posebno na stara leta. Teda skoro noben splavar ni pri bolniški blagajni. Tudi v tem pogledu je zadruga že storila korake, vendar je doslej ostalo še vse po starem. Zadruga je nepolitična in se bori zgolj za blaginjo članstva, zato zasluži, da se je splavarji oklenejo; zakaj le s složnostjo bodo dosegli tisto, kar jim pritiče.

Najhitreje plačujejo dolgove slovenski kmetje

Zadolženi kmetje v Sloveniji odplačujejo svoje dolgove najhitreje v vsej državi kakor nam kažejo zadevni podatki. Ta hitrost pomeni samo, da je vestnost še močno vkoreninjena pri nas, čeprav je stiska za denar v Sloveniji pač hujša kakor v mnogih drugih pokrajinah Jugoslavije.

Iz novega pregleda Privilegirane agrarne banke o kmečkih dolžnikih je razvidno, da je banka v vsej državi prevzela od 4098 denarnih zavodov 651.845 dolžnikov, ki dolgujejo približno 2747 milijonov dinarjev. Največ dolžnikov odpade na denarne zadruga, in sicer 3258, a največ so bili dolžni bankam, in sicer 1742 milijonov dinarjev.

Na področju ljubljanske podružnice Privilegirane agrarne banke je izročilo banki 509

zavodov 47.863 dolžnikov, ki so tedaj dolgovali blizu 480 milijonov dinarjev, torej skoro pol milijarde. Na področju osrednje Privilegirane agrarne banke v Beogradu je izročilo 2192 denarnih zavodov 318.257 dolžnikov banki. Dolgovali so 1393 milijonov dinarjev. Na enega kmečkega dolžnika v Sloveniji pride povprečno 10.020 dinarjev dolga, med tem ko dolgujejo dolžniki na področju osrednjega zavoda povprečno le po 4376 dinarjev. Na področju zagrebske podružnice je bilo izročenih banki od 883 denarnih zavodov 133.714 dolžnikov s 534 milijoni dinarjev dolgov. Na posamezne dolžnike na Hrvaške pride mnogo manj dolga kakor na naše. Na področju sarajevске podružnice je izročilo banki 514 denarnih za-

vodov 152.011 dolžnikov s 340 milijoni dinarjev dolga. Na posameznega dolžnika odpade 2250 dinarjev dolga.

Iz gornjih števil je razvidno, da dolžniki pri nas odplačujejo najtežje dolge, ker so najbolj zadolženi, vendar so plačali na račun prvega obroka najmanj dolžniki na področju sarajevske podružnice, tjer pride na posameznega dolžnika najmanj dolga, naši dolžniki so pa plačali največ.

Največ dolgov odpade v Sloveniji na denarne zadruge, in sicer na 455 zadrug blizu 376 milijonov dinarjev dolga z 39.851 dolžniki. Pri 25 bankah je bilo 1333 dolžnikov zadolženih za 15 milijonov dinarjev, pri 29 hranilnicah pa 6679 dolžnikov za blizu 89 milijonov dinarjev. V drugih pokrajinah, kjer zadružništvo ni tako razvito, odpade največ dolgov na banke.

Privilegirana agrarna banka je računala, da ji bodo dolžniki plačali na račun prvega letnega obroka blizu 230 milijonov dinarjev (v Beogradu 114,8, v Ljubljani 44,9, v Zagrebu 43,8 in v Sarajevu 26,2 milijona dinarjev). Toda dolžniki so plačali le nekaj nad polovico te vsote, to je 58 odstotkov.

Slovenski dolžniki so plačali na račun prvega obroka 62 odstotkov ali 28 milijonov dinarjev. Precej so plačali tudi dolžniki na področju osrednjega zavoda, in sicer 61 odstotkov (70,6 milijona dinarjev), toda izredno slabo so se izkazali dolžniki na področju sarajevske podružnice, saj so plačali le 7,5 milijona dinarjev, to se pravi samo 29 odstotkov. Hrvati so plačali na račun prvega obroka 58 odstotkov ali 25,5 milijona dinarjev dolga.

Spoznavanje, da je treba pomagati kmetijstvu

Letošnjo jesen bomo obhajali dvajsetletnico naše samostojnosti v lastni državi. Če pri navadnih človeških jubilejih smo navajeni, da naštevamo z zgovorno besedo slavljenčeve uspehe ter jih tako stavimo okolici v posnemanje. Tudi ob obletnici naše samostojnosti bomo morali pogledati nazaj, kaj smo dosigli v posameznih panogah javnega življenja. Nerodno nam bo, ko bomo ugibali, koliko se je storilo za naše kmetijstvo. Menda so prav te okolnosti zaskrbele pristojne činitele, saj čitamo pravkar, da bo aprila obsežno posvetovanje, na katerem bodo obravnavali nad trideset poročil, v katerih bodo obdelane vse najvažnejše panoge slovenskega kmetijstva. Sklicatelji zagotavljajo, da se bodo vsa gospodarska vprašanja premostrila s posebnim ozirom na potrebe slovenskega kmetijstva. Pretehtala se bodo vprašanja denarnega gospodarstva kmečkih posejilcev, združništva, kmečke izobrazbe in drugega. Vsa vprašanja, ki se tičejo kmetovega dela in njegovga življenja, bodo obdelana pregledno po najnovejših podatkih tako da bo mogoče iz njih razbrati dejansko sliko o stanju slovenskega kmetijstva in iz njih napraviti sklepe, kje in kako je treba postaviti novo, uspešno in načrtno delo za lep-

šo bodočnost in gospodarski napredek slovenskega kmeta.

V našem listu smo že nešteto krat naglašali potrebo temeljite preosnove kmetijstva ne samo v Sloveniji, temveč v vsej državi. Gornji načrti so lepi in je prav da se enkrat, čeprav pozno začne najnujnejše delo, saj je blagostanje naše kmetijske države od-

visno od stanja kmetijstva. Toda ne samo pri nas, temveč v vseh banovinah bi se bilo treba lotiti reševanja kmetijskega vprašanja. Vse banovine pa bi morale potem skupno sestaviti načrt preosnove kmetijstva za vso državo. Skleniti bi se morala po zgledu drugih držav nekak kmetijska petletka ali desetletka. Predvsem bi se morala v tem velikem načrtu upoštevati mali in srednji kmetje, ki sestavljajo ogromno večino kmečkega ljudstva. Mali in srednji kmet sta neizbrisna dobavitelja zdravega naraščajajočega industriji in drugim panogam in glavni steber državne obrambe. Če več: če bo kmet stal na trdnih nogah, bo brez težav tudi dober davkoplačevalec, kar pomeni zdravo denarno okrepitev države, banovin in občin.

Pri nameravani posvetovanju o tegobah našega kmetijstva se bomo v prvi vrsti enega. Doslej smo bili že večkrat priče sličnih posvetovanj, na katera so prinesli strokovnjaki gore papirja s samimi številčnimi podatki o stanju našega kmeta. Vsi pa vemo, kako te številke nastajajo in da je v njih zelo malo resničnosti. Zato sodimo, da posvetovanja vse dotlej ne morejo dovesti do zanesljivih uspehov, dokler se kmetijska statistika iz osnove ne preuredi. Natančni podatki o kmetijstvu se do aprila lahko še zberajo, samo odločne volje je treba. Ujemo pa tudi, da se bo iz tega resnega in nujnega dela strankarska politika hitro izločila. Z iskrenostjo in složnostjo vseh prizadetih je treba rešiti kmetijsko vprašanje, da bo uspeh resničen in trsten.

Hiša s kosom zemljišča bi se kmetu ne smela prodati

Na nedavni seji narodne skupščine je bil sporočen nujni predlog narodnih poslancev Milivoje Isakovića in tovarišev iz Jugoslavenske nacionalne stranke, naj se iz zakona o civilnopravnem postopku iz l. 1865, ki je veljal za kraljevino Srbijo, razširijo na kraljevino Jugoslavijo tiste določbe, ki onemogočajo kmetu prodajo hiše, dela zemljišča in potrebnega orodja. Hkratu naj bi se ukinitile vse druge določbe, ki tem določbam nasprotujejo. V imenu predlagateljev je poslanec dr. Kosta Popović utemeljeval nujnost pred-

loga. Plaćevanje kmečkih dolgov grozi zdaj baš najsiromašnejšim kmečkim ljudem s polomom. Zato je ta zakonski načrt zares nujen.

Minister Simonović je odgovoril, da je vprašanje res nujno. Vlada se prizadeva rešiti ga ugodno, vendar pa so ta vprašanja tako zapletena, da jih na enoten način ni mogoče urediti. Bilo je že več posvetov, na katerih so se srbske zadruge in pravniiki zavzemali za tako zaščito malih kmečkih ljudi. Vsi ostali pa so bili proti njej. Vsekakor bo

PAVEL¹⁵
HRIBAR:

PLAZ USODE

»Trebalo bi bilo koga poslati k Lojzu, da bi vedel, kje nas najde!« pravi mati in ne more zatajiti v besedah skrb za svojega sina. Herle pošlje v planino hlapca. Čeprav lije kakor iz škafe, vendar hiti hlapec, kolikor se da, v planino.

Zenske sedijo spet tih. Če bi govorile, bi bile njihove besede polne strahu in tegob. Tako pa noče nobena drugi napraviti bremenena še težjega. Mora že vsaka zase preboleti, si mislijo, ko gledajo s praznimi pogledi v katerih je ostala le še skrb, po sobi: tja v kot z razpelom ki ga krasi bodoči božji les s krvavimi jagodami tja pod strop, kjer niha dva suha muholovca tja skozi okno, kjer se zbirajo od napuščem radovedneži, da bi videli te tri.

Dežuje dežuje. Obcestni jarki so do roba polni umazana voda, odteka na travnike in krompirjeve njive. Kier je malo nižji svet nastajalo cela jezera, iz katerih stegnjeta vratova odstrofotana krompirjevka in srebrno svetli bob.

Zupnikova beseda je odločno učinkovala in strnila vse v melodljivo enoto. Še to uro pojdejo vsi na delo, da se reši, kar se da rešiti. Vsi za enega, eden za vse. Toda brez pomoči ne pojde ker nimajo dovolj potrebnega orodja in priprav za takšna dela. Treba se bo takoj obrniti na gradbeno sekcijo v Celju, kjer imajo za to pripravne ljudi in orodje.

Prav kakor bi bilo solnce v prejšnjih vro-

čih dneh izsušilo vsa morja, se zdaj izliva ta voda nazaj na zemljo iz velikega lijaka, katerega dulec je nastavljen prav nad solčavsko dolino, da ugonobi vesoljni potop ta lepi biser naše zemlje. Od Boga in sveta je zapuščena dolina, kakor da je prestavljena v puščavo same vode in oblakov. Vse je stopelo v tej strahotni nemoči; nihče se več ne razburja v tej brezumnosti. Vsi so ravnodušni, ko se nesreča ne da odvrniti.

Samcat sedi letoviščar v stranski sobi pri razglašnem klaviriu in si neprestano igra: »Na planincah solnčece sije...« Sredi dežja vztraja in ne pobegne, ker pač edini še uba v lepo vreme. Nebo pa se ne briga ne zanj ne za tri Devetakovke, temveč ima odprte vse zapornice.

Med tem je prišel Herletov hlapec na Devetakovino, ki stoji zapuščena sredi gostih oblakov. Mimo ne nadeljuje tržno pot nekvetreber po razmočeni stezi, dokler ne pride do ljudi Devetaku nove, da je hiša povsem izorazniha. Tudi živina je na varnem, le krme niso močji v tem nalivu zveziti v dolino. Mati, sestra in hčerka so pri Herletu dobro spravljene.

Nekoliko laže je Devetaku, ko naroča hlapcu, da bo če Bog da, prišel zvečer sam dol. Da hiša še vedno stoji, naj gotovo nove. Nabrašči bi šel Devetak sam dol, vsaj do hiše, da bi vzel slovo od nje. Toda to nima smisla! Ne, njegovo mesto je tukaj! Morda slovo tudi ni potrebno, si misli, ker tako še

vedno ura v svojem srcu. Mnogo upanja pa vendar ni, saj mu je inženjer jasno povedal, ko je vse pogledal:

»Devetak, morate se pripraviti na najhujše. Zaenkrat še vzdrži sleme, čeprav se že poznajo tu in tam posledice silnega pritiska ogromnih vodnih množin na njim. Če bo jezero še naraslo za dva tri centimetre, se bojim, da bo sleme opustilo. Poem pa veste sami Devetak, da je s hišo pri kraju!«

Na te njegove besede misli Devetak, ko gleda za hlapcem, ki se vrača v dolino. Kar v glavo mu ne gre, da mora on Devetak čakati tukaj v dežju povsem brez moči in dati, če bo voda v jezuru še narasla za dva ali tri centimetre ali ne.

V tej uri velike tegobe postane v njem jasnejše, ker mora, čeprav se še temu tako unira, priznati kako mačen je sam, kako mačeni so ljudje več okraj, pred usodol. Kaj je pred njo takšen Devetak?

»Prav nič!« prizna sam sebi z vso grenkoščin.

»Nič!« odmeva v njem.

»Prav nič?« se unira, toda se ne uba na glas izreči tega, ker se boji zadnjega odpora. Hiša je še za zdaj močnejša, na mračni priznati, da nič ni. Treba je pač postati zelo mačen, da spoznaš, kaj je zares prilika na svetu!

XV POGLAVJE

Ko sedijo one tri z Devetakovine na toplem pri Herletu in se počasi dela noč, ter se vrsti nenehoma naliv na nalivom, je inženjer že ukrenil vse potrebno gori pri Mahovitem slemenu. Svoje ljudi, ki so prišli z njim iz Celja, je postavil v vrsto tja čez greben, ki

* **17 tisočakov v pivski steklenici.** Trговец z mesnino Ivan Senkovič v Karlovcu je bil nedavno okraden. Policija je kmalu izsledila tatu v osebi 27 letnega Josipa Skrbina. Skrbin je bil denar stlačil v pivsko steklenico in ga zakopal doma v Galdovu na vrtu, kjer so ga tudi našli.

* **Trboveljski vlomilec aretiran v Mariboru.** Mariborska policija je aretirala Stanislava Avsca ki je osumljen, da je izvršil vlom v drogerijo »Sanitas« v Trbovljah.

* **Nevaren potepuh v rokah pravice.** Orožnik iz St. Pavla v Savinjski dolini so aretirali brezposelnega brivskega pomočnika Ivana Svetka ki je sam ali pa s pomočjo svojih treh pajdašev kradel in vlamjal. Tudi roparski napad ima na grbi. Razen tega je Svetkova zločinska družba zakrivila tudi več požigov.

* **Nož na svatbi.** V Čremljanšču pri Sv. Rupertu v Slovenskih gorah so imeli predzadnjo nedeljo svatbo. Posestnikov sin Janez Janžekovič se je poročil. Svatba je prvi dan potekla v najlepšem razpoloženju in se je nadaljevala še v ponedeljek, ko so se svatje napotili v Duplek kjer so v hiši sorodnikov zaključevali gostijo. Svatje so se že razhajali, pa se je nenadno vnel prepir in je neki kmečki fant z nožem večkrat zabodel ženina. Ko se je nevesta zavzela za ženina, je napadalec zamahnil z nožem tudi proti njej in ji prizadejal nekaj lahkih poškodb. Navzočnim se je posrečilo napadalca odstraniti. Ženina so nevarno poškodovanega prepeljali v mariborsko bolnišnico kjer upajo zdravniki, da ga bodo ohranili pri življenju.

* **Dva mlada roparja.** V St. Vidu na Vipavskem so orožniki aretirali Janeza Krebiča, Antona Pavšiča in Miho Hvalo, ki so jih zalotili v hudem pretepu. Zasliševanje je odkrilo, da sta prva dva napadla Hvalo in ga oropala za 40 lir. Hvalo sta tudi tešeno zelo hudo poškodovala. Orožništvo je Hvalo izpustilo na svobodo, roparja pa odpravilo v zapore.

* **Dolgo iskana družba tetov pri Šmarju.** Mirni trg Šmarje pri Jelšah so že dolje časa vznemirjale tatvine. Nepridigarji so kradli vse, kar jim je prišlo pod roke. Ljudje se iz strahu pred tatovi, ki bi se morda moščevali, že niso urni prijavljati sumljivcev. Toda vrlo orožništvo s komandirjem g. Vrbljanecem na čelu je bilo vestno na delu. Nedavno je napravilo aretiskavo v nekem poslonju v vasi blizu Šmarja. Tu so našli večino reči ki so izginile pri vlamu v hišo prof. Vrežeta pri Sv. Roku. Našli so tudi več kilogramov slanine, za katere izvor osumljenec, ki je varuh, odnosno delavec na preiskanem posestvu, ni mogel dati zadovoljivega pojasnila. V zvezi s to preiskavo so aretirali tri osumilce in jih odvedli v zapore.

Popotnikova torba

Lepo uspel zbor nacionalne mladine

St. Vid nad Ljubljano, februarja.

Sreska mladinska organizacija Jugoslovenske nacionalne stranke za Ljubljano okoličje je sklicala za predzadnjo nedeljo ustanovni občni zbor krajevne organizacije JNS za občino St. Vid nad Ljubljano. V salonu gostilne g. Kratkega so se zbrali številni mladi in mnogi starejši strankini sodeljavniki, ki trdno vztrajajo na svojih političnih načelih in v svojih srcih zvesto čuvajo jugoslovensko nacionalno misel.

Zborovanju je predsedoval tajnik sreske organizacije Ivan Koman. V svojem nagovoru je izpodbujal zborovalce, posebno mlade tovariše, naj posvečajo svoje sile nacionalnemu delu. Za predsednika krajevne organizacije je bil izvoljen Rado Šušteršič.

Na sestanku sta občirneje poročila predsednik banovinskega odbora omladine JNS inž. Jože Rus in narodni poslanec Albin Koman, ki je šentviški domačin. Prvi je izpregovoril o splošnih smernicah strankinega mladinskega gibanja v dravski banovini.

Mladina mora zlasti prinesiti več značajnosti, močatosti in poštenosti v politično življenje. Poslanec Koman je pa predložil zborovalcem vse pomembnejše domače in mednarodne politične dogodke od volitev l. 1935. do danes. Zborovalci so s posebno pozornostjo sledili njegovim izvajanjem o politiki in gospodarstvu v domači občini. Po končanem zborovanju so zborovalci izražali že jo, da bi se čim večkrat sestajali na takih sestankih.

Spletkarsko bezanje v delavno živinorejsko društvo

Središče ob Dravi, februarja.

Znani politik, posestnik in naposled živinorejec se je v »Slovenskem Gospodarju« obregnil ob delovanje Seleksijskega društva v Središču ob Dravi. K temu samo malo zgodovine: imenovan je pristopil k društvu leta 1930. in izstopil l. 1934., ker se mu ni posrečilo spejati gospodarsko društvo v politične vode čeprav so tudi njegovi somišljeniki v vodstvu društva. Društvo je brez njegovega delovanja nemoteno naprej delovalo ter priredilo dva plemenska sejma in dve razstavi se udeležilo zvezne razstave v Ptujtu ter bilo nagrajeno s prvo nagrado.

Nadalje je društvo posredovalo pri napravi 37 vzornih gnojišč, nabavilo 15 gnojničnih sesalk, dalo umetna gnojila brezplačno na razpolago za poizkuse in posebno pažljivo posvečalo zdravljenju obolenih živine. Društvo je v teku sedmih let prodalo okrog 150 bikcev po za 30 odstotkov višji ceni, a ne samo za dravsko, temveč tudi za drinsko banovino.

Ko je omenjeni gospod to videl, je lansko leto spet pristopil in prvo njegovo delo je bilo kritiziranje, da knjige niso zaključene. Da, še niso zaključene ker mlečni kontrolorji še niso dobili nagrade za l. 1935. Vsi odborniki se niso udeležili občnega zbora, da. Oni so bili takrat na mestu, ko je bilo treba pripraviti sejma, razstavi in potovanja živine z vlakom v Ptuj. Na zadnjem občnem zboru je bil za tajnikovega namestnika izvoljen sin predsednika. Ker je bivši tajnik in blagajnik brezposelen, je seveda moral prevzeti namestnik posle.

Spokorjenemu selekcionarju priporočamo, da prevzame posle mlečnega kontrolorja. Pri tej priložnosti lahko še malo poagitira, saj 27. marec z občinskimi volitvami je blizu. Želimo mu več sreče kakor pri zadnjih volitvah.

Med tem pa naj tako za šalo rešuje tole uganko: Kaj je tele, če liberalen bik onemni klerikalno kravo? Ako to reši, dobi na pustni torek brezplačno izvod »Središkega sršenca«.

Noši na tujem

Iz Hamborna-Neumühla (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko pevsko društvo »Triglava« je imelo 9. januarja božično obdarovanje in nato zabavni večer s plesom. Obdarovanih je bilo 67 otrok. Da je bilo obdarovanje tako izdatno, se moramo zahvaliti v prvi vrsti rojaku g. Bogoljubu Mariću, tvorničarju čokolade in slaščic v Solingenu, in njegovi soprogi. Zvečer se je vršila zabava za društvenike, ki je prav lepo uspela. Obiskal nas je tudi izseljenski komisar gospod Samec. — Dne 23. januarja pa je imelo naše društvo občni zbor. Predsednik je v uvodu naglašal med drugim, da je društvo v preteklem letu lepo napredovalo. Z nemo goji petje, kar precej stane. Za primere boleznih svojih članov je izplačalo 65 mark in za venca dvema umrlima članoma 12 mark. Na novo je bilo sprejetih v društvo 15 članov, tako da šteje društvo zdaj 65 članov. Društvo tudi posreduje glede potrebnih listin za člane in v primerih nesporazumov pri nemških policijskih ali drugih oblastvih.

Na pobudo predsednika se je sklenilo, da se bo takoj začelo delovati za nabavo nove

društvene zastave. Nova zastava naj bi na eni strani predstavljala sv. Ceciijo kot patrono gorbe in petja, na drugi strani pa našega gorskega velikana Triglava z otokom in cerkvico Blejskega jezera, ker ima naše društvo svoje ime po Triglavu. Novi odbor sestavljajo: predsednik Josip Zupanc, tajnik in I. blagajnik Anton Kozole, II. blagajnik Alojz Šašek, podpredsednika Stefan Mišević in Peter Lotrič, odbornika Janez Dobrajc in Janez Gros, blagajniška preglednica Julij Jovanovič s trikratnim »Živel naš mladi kralj Peter II.« in izrazil željo, da bi se še drugi zavedni rojaki pridružili našemu društvu. Predvsem so nam prisrčno dobro došli pevci!

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Tukaj je 3. t. m. praznoval 82letnico priljubljeni rojak g. Starina Blaž, soustanovitelj Jugoslovenskega narodnega društva v Gladbecku. Po rodu je iz St. Janža na Do'enskem, zato je tudi prava doljenjska korenina. Bil je med prvimi našimi izseljenci v Nemčiji. Po dolgih letih hudega rudarskega dela uživa zdaj zasluženo pokojnino. Stanuje pri svojem sinu, ki je tudi rudar. Zvestemu društvenemu članu in vnetemu bralec »Domovine« budi naklonjena še vrsta zdravih let!

Iz Homberga-Hochheide (Nemčija) nam pišejo. Dne 19. t. m. proslavi 80letnico ga. Marija Rojčeva, po rodu iz Ljubljane, ki biva v Nemčiji s svojim možem že čez 40 let. V vsem svojem dolgem življenju je imela le malo lepih dni. Z možem živita zdaj od majhne pokojnine. Drugo leto bo obhajala z možem zlato poroko. Bodi zvesti bralec »Domovine« naklonjenih še mnogo let!

Iz Selma-Beifanga (Nemčija) nam pišejo: Že decembra se je pri nas ustanovilo Jugoslovensko žensko narodno društvo. Odbor sestavljajo: Marija Silinger, I. predsednica; Pavla Gerčko, II. predsednica; Gertruda Dolinar, I. tajnica; Frida Dreu, II. tajnica; Ottilija Anžlovar, I. blagajnica; Berta Zupančič, II. blagajnica; Roza Hostnik in Ivanka Prener, preglednici. — Na sveti večer smo imeli obdarovanje članskih otrok in se prav lepo zahvalimo vsem, ki so k obdarovanju pripomogli, g. Mariću in gospe za slaščice, potem izseljenskem komisarju Samecu in zveznemu predsedniku g. Bolhi. — Dne 16. januarja smo obhajali 16. etnico društva s prav lepo uspelo prireditvijo.

Iz Erkenschwica (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko narodno društvo je imelo na starega leta obdarovanje otrok. Obdarovanih je bilo 29 otrok ki so bili zelo veselji lepih daril. Pristrčna hvala zveznemu predsedniku in pa tvorničarju čokolade g. Mariću v Solingenu za zaboček slaščic. Prav tako hvala g. Jožefi Tomažičevi, ki je pripravila prireditve. — Dne 16. januarja pa je imelo društvo občni zbor. Novi odbor sestavljajo: prvi predsednik Alojz Petek drugi predsednik Boltežar Peterlin, prvi blagajnik Mihael Lokar, drugi Jožef Penca prvi tajnik Mihael Lokar, drugi Jožef Peterlin, revizorja Franc Tomažič in Jakob Fekonja, odbornika Blaž Dolar in Jožef Benč. V širšem odboru je ga. Jožefi Tomažičeva. Členi so: Franc Pavc, Anton Bavdek, Vincenc Jezernik, Jurij Horvatič, Franc Horvatič, Anton Kolan, Janez Šušter, Ivan Drev, Bernard Drev, Andrej Golavšek, Ivan Petek, Franc Peterlin, Jožef Fekonja, Marija Zidar, Franc Prelovski, Jožef Logar, Albert Logar. Členice društva — vlove so: Ana Kovač, Marija Drev, Terezija Peterlin, Marija Peterlin, Frančiška Hitti, Ivanka Sever.

BANKA BARUCH

11 Rue Auber Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1458-66 Ned Dienst; Luksemburg št. 5967 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Radio Ljubljana

od 20. do 27. februarja.

Nedelja, 20. februarja: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (Franc Petan in Avgust Stanke), vmes plošče. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Za boljšo voljo (plošče). 9.45: Verski govor (ravatelj Jože Jagodič). 10.00: Dr. Franc Kimovec: Staroslovska sv. maša (komorni zbor pod vodstvom skladatelja). 11.00: Otroška ura: Tetka Marička kramlja in prepeva. 11.30: Slovenske orkestralne skladbe (radijski orkester). 13.00: Napovedi, obvestila. 13.20: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 16.00: Koncert radijskega orkestra. 17.00: Kmetijsko predavanje: Za uspeh v živinoreji: Povečajte in, izboljšajte pridelek krme (inž. Absec); tržna poročila. 17.30: Ženitovanje iz Spodnjega Štajerja (besedilo sestavil Anton Bantan; izvajali bodo domačini; sodelovali bodo Fantje na vasi in Kmečki trio). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Adam: Če bi bil kralj, uvertira (plošče). 20.00: Vodopivčev večer (sodelovali bodo Vida Rudolfova, Akademski pevski kvintet dr. Fran Kimovec — govor in radijski orkester). 21.30: Koncert radijskega orkestra. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče).

Ponedeljek, 21. februarja: 12.00: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Mandoline, citre, balalajke (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Zdravstvena ura: Rane (dr. Anton Breclij). 18.20: Saksosofonisti (plošče). 18.40: Kulturna kronika: O Branislavu Nušiču (Fran Lipah član ljubljanskega gledališča). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Večer plesne in lahke glasbe (sodelovala bosta Bojan Adamič s svojim orkestrom in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Kvartet mandolin (Antunović, Privšek, Mizerit in Haršlag).

Torek, 22. februarja: 11.00: Šolska ura: Izdelajmo še nekaj jadralskih letal — pogovor z navodili (Miroslav Zor). 12.00: Domača zabava (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Plesna glasba na dveh klavirjih (Silva Hrašovčeva in Šaplja Černivčeva). 18.40: Judje in gospodarstvo (Fran Terseglav). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zabavni zvočni tednik. 20.00: Mozart: Mala serenada (komorni orkester, plošče). 20.20: Kleist: Razbiti vrč, veseloigra. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Sreda, 23. februarja: 12.00: Živalski karneval (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Radijski šramel. 14.00: Napovedi. 18.00: Mladinska ura: Opazuj in poskušaj (prof. Miroslav Adlešič). 18.20: Udovičeva in Laušetova pojeta (plošče). 18.40: Pomen socialnih pogodb za izseljence (Jože Rozman). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Uvod v prenos. 20.00: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča (v I. odmoru glasbeno predavanje — Vilko Ukmar; v II. odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 24. februarja: 12.00: Za vesele in debele. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Trio pihal (Bareš Josip — oboa, Raubar Milutin — klarinet, Turšič Ivan — fagot). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Vsem debelim za god oddajamo: Kako je Peregrin Pajek praznoval debeli četrtek (pisan večer, ki ga bodo izvajali člani radijske igralske družine; sestava in vodstvo Jožek in Ježek). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Esperantska oddaja: Večer Otona Župančiča.

Petek, 25. februarja: 11.00: Šolska ura: Iz življenja gluhotneme mladine na ljubljanskem zavodu (Vinko Rupnik). 12.00: Slovenski biseri (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Koncertni plesi (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Ženska ura: Žena v slikarstvu in njeno stremenje (Elda Piščančeva). 18.20: Kitaristi (plošče). 18.40: Francoščina

(dr. Stanke Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Narodni napevi: Kmečki trio, Mirko Premelj, Olga Kolarjeva. 20.50: Plošče. 21.00: Rondo — III. ura (predavanje: Srečko Koporec, klavir: Gerta Seifertova). 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 26. februarja: 12.00: Plošče za ploščo zdaj zavrtimo. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Ploščo za ploščo zdaj zavrtimo. 14.00: Napovedi. 17.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). 17.40: Propagandna ura za menarodno gimnastično prireditev. 18.00: Magistrov trio. 18.40: Ureditev hudournikov (inž. Karel Tavčar). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Lumpacij Vagabund (po burki Nestroya in po motivih iz istoimenskega filma priredila za radio Jožek in Ježek). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Fižolova juha na saški način. Pristavi četrtrt kile fižola s precej vode. K fižolu deni kuhat (v kosu) tri četrtrtine kile prekajenega svinjskega mesa, pol drobno zrezane čebule in pet zrn popra. Ko je jed kuhana, deni meso na krožnik. Malo juhe od fižola vlij v kozico in v tej juhi skuha šest žlic riža. Med tem ko se riž kuha, pa pretlači fižol skozi sito in ga nato stresi h kuhanemu rižu, po okusu osoli (pazi, ker je juha od mesa že slana), dodaj malo sesekljane zelenega peteršilja in dve žlici kisle smetane. Med tem ko vse skupaj prevre, zreži meso na tenke koščke, jih stresi v skledo, čez pa polij juho in daj na mizo.

Kislo zelje z mesom in rižem. Četrtrt kile opranega riža duši (samo na pol, sicer se razkuha) na malo masti. Pol kile svinjskega mesa sesekljaj, osoli in zmešaj z malo paprike. Kilo kislega zelja skuha, a poprej zelje operi, da ne bo prekislo. K zelju dodaj ali kosti od svinjine ali pa malo slanina. Zelje skuha tudi samo napol. Ko sta riž in zelje napol kuhana, pomaži kozo z mastjo naloži noter za prst na debelo zelja, po zelju riža, nato meso, tako da vse porabiš. Po vrhu polij četrtrt litra kisle smetane, postavi v pečico in naj se eno uro duši. Daš kot samostojno jed na mizo.

Sirove palačinke. Speci deset sladkih palačink. Pol kile domačega sira pretlači skozi sito in zmešaj s tremi rumenjaki. Dodaj četrtrtino litra kisle smetane malo naribane limonove lupinice, štiri žlice sladkorja v prahu, malo soli in pest opranih rozin. Pečene palačinke nadevaj s sirom, zvij in zloži v pomazano kozo ter speci v pečici. Daš kot močnatno jed na mizo.

Jajčna omeleta. Mešaj, da narase, šest rumenjakov in 12 dek sladkorja v prahu. Pri-mešaj trd sneg šestih beljakov in po okusu ali od pol limone naribano lupinico ali malo vanilije ali šest dek zribane čokolade ali šest dek zmletih orehov. Zlij testo v pomazano kozo, razravnaj in peci približno 10 minut. Ko je pečeno, daj takoj na mizo; ako čaka se omeleta sesede. Zato pripravlj omeleto zadnji trenutek, ko si dala že drugo jed na mizo.

Pomarančni puding. Sok treh pomaranč iztisni in ga posladkaj. V lonec pa vlij pol drugi liter mleka, tri in pol deke sladkorja v prahu, sedem dek razpuščenega sirovega masla, sedem dek moke in posladkani pomarančni sok. Vse skupaj dobro raztepi, postavi lonec v krop in med mešanjem naj v krop vre toliko časa, da se testo loči od lonca. Kuhano testo odstavi in ko se shladi, primešaj štiri rumenjake (vsak rumenjake zase dobro umešaj), naribano lupinico ene pomaranče in trd sneg štirih beljakov. Posodo za puding dobro pomaži s sirovim maslom, zlij noter testo, razravnaj, zapri in postavi v krop, kjer naj puding vre približno tri četrtrti ure. Kuhani puding zvrni na topel krožnik in daj takoj na mizo, da se ne sesede.

Praktični nasveti

Zamazano metlo ali omelo operi najprej v mlačni vodi. Metlo ali omelo nato obesi za ročaj, da se voda izcedi in metla posuši. Sploh imej metlo kakor omelo, ko nehaš pometati, obešeno, sicer se metlišče vse skrivi in se potem veliko hitreje porabi. Pri omelu se pa potlačijo ščetine in zaradi tega tudi zlepijo. Ročaje omela ali metle je treba vsaj enkrat na mesec zribati s peskom, ker se po ročajih nabere dosti umazanosti od rok, ki se pri pospravljanju zamažejo.

Svileno perilo, obleke in drugo opereš najlepše tako, da skuhaš narezano milo v precej vode. Ko se je milnica shladila, to je, postala mlačna, daš perilo v milnico in nato mencaš. Mencaj previdno in bolj tlačiti in stiskaj tako perilo, kakor da bi drgnil. Nato izperi v mlačni vodi. Svilenega perila ne ovijaj, temveč ga samo otisni. Na vrv položi čiste krpe in na te krpe obesi perilo sušiti. Svileno perilo moraš zgladiti z roko, ko ga obesiš. Ko se je posušilo, suho in ne nakropljeno zlikaj z neprevročim likalom.

Listnica uredništva

Bojanci. Pri privatnih upnikih se znižajo zaščitenim dolžnikom njihovi dolgovi, nastali pred 20. aprilom 1932. leta, za polovico in jih morajo dolžniki plačati v 12 letih s triodstotnimi obrestmi v enakih letnih obrokih vsako leto najkasneje do 15. novembra. Doslej sta zapadla v plačilo že dva obroka: 15. nov. 1936 in 15. nov. 1937. Za dolgove cerkvenim skladom velja prav tako zaščita, vendar s to razliko, da se ti dolgovi ne zmanjšajo, temveč jih je treba odplačati brez vsake znižbe v dvanajstih letih s triodstotnimi obrestmi. Na leto odpade približno 10 odstotkov dolga v odplačilo, ki zapade s 15. novembrom vsakega leta. Če ste kmet po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov, vam mora cerkvena občina najprej izdati po zakonu predpisane obveznice o višini dolga, šele potem ji morate plačati 20 odstotkov ali alj eno petino svojega dolga, to je oba doslej zapadla obroka. Če bi se cerkvena občina protivila in bi še nadalje zahtevala od vas takojšnje plačilo vsega dolga, se obrnite na svoje okrajno sodišče, ki bo brez vsakih stroškov odločilo, na kateri strani je pravica.

Goričica. Povesti imamo vse preveč na zalogi. Dopisujte nam o domačih dogodkih, o kratko in jedrnat!

Kapla. Nedavno smo prav o zadevi zaščite gorskih kmetov objavili članek in se zavzel za to, da se razveljavi določba o tem, da bi se gozdovi do izvestne površine smatrali za orno zemljo. Na ta način je izgubilo mnogo kmetov zaščito, med njimi tudi takih, ki od gozda prav za prav nimajo nikakih dohodkov. Dokler to določilo velja, seveda ni odpomoči. Treba je začeti zadevno akcijo in se na podlagi natančnih podatkov, ki izpričujejo krivico te določbe, boriti za to, da se določba ukine. Obrnite se na naše poslance! Če je vaš primer samo dvomljiv, povprašajte za svet kakšnega odvetnika, da vašo zadevo preučijo.

Polenšak. Kdo je igro priredil, ste pozabili povedati.

Sv. Barbara v Haložah. Dopisi dobro došli! **Tomaška vas — Slovenjradec.** Povest je po nemškem pisatelju Karlu Mayu povzeta in jo z navedbo tega vira lahko predelate v igro!

Trojane. Vprašanje odpravnine, ker ste med vojno služili v rudniku Raiblu (prej v Avstriji, zdaj v Italiji) je, kolikor nam je znano, gotovo že zastarelo. Glede vaše pravice do hranarine v drugem primeru morate prebrati zadevne predpise in obrnite se za poiasnilo na okrožni urad. Seveda morate upravičenost do hranarine dokazati. Iz vašega vprašanja ni razvidno, ali ste se javili bolni alj pa ste kar brez javljenja zapustili delo.

Tržišče. Take reči so v predpustu na deželi žal zelo pogoste. Da ne bo kdo po nepotrebnem užaljen, je pač boljše, če se ta reč ne obavi.

Zagreb. Roman »Velika ljubezen« ni izšel v knjigi.

Skrivna sila ga je vzdignila v zrak

V praški okolici se je zgodilo te dni nekaj nenavadnega. Po državni cesti iz Prage v Vinor se je sprehajal 6 let stari delavec sin Jaroslav Lipold v družbi s svojim tovarišem. Po cesti je hodilo več ljudi, ki so zdajci zapazili, kako je neka nevidna sila potegnila dečka Jaroslava kakih 20 m visoko v zrak. Nihče ni vedel kaj naj je to pomenilo, zato je vse popadla groza.

Dečka je skrivna sila zanesla nad košat kostanj, kjer je sila dečka izpustila, da je padel na kostanj. Deček se je nekaj časa lovil med vejami, nato pa je z višine 15 m padel na tla. Neki šofer, ki je med drugimi vse opazoval, je brž naložil dečka v avto in ga odpeljal v bolniški oddelk letalske vojašnice, ki stoji blizu kraja nesreče. Tukaj so dečka pregledali in ugotovili, da se k sreči ni preveč poškodoval.

Kaj je bilo vzrok te nenavadne nesreče, se je kmalu dognalo. Usodnega dne je imela le-

talska četa strelne vaje na leteči cilj. Eno izmed vojaških letal je ta cilj nosilo s seboj. Na 400 m dolgo železno vrv je bila privezana vreča peska, ki jo je letalo vleklo za seboj. V to vrečo so potem letalci streljali. Ko je letalo pozneje pristalo na letališču, so odpeli vrv. Med tem pa se je z letališča vzdignilo drugo letalo, in vrv, ki je ležala še nezvita na letališču, se je zapletla med njegovo kolesje. Tako je letalo neslo visečo vrv s seboj v zrak, ne da bi bil letalec to vedel.

Ta vrv se je potem zapletla med noge fantiča in ga odnesla v zrak. Srečno naključje je bilo, da ni bilo še hujše nesreče. Lahko bi bilo mnogo človeških žrtev. Vrv se je namreč med poletom zapletla tudi v električno napeljavo visoke napetosti in povzročila kratki stik. Le čudno je, da reševalci, ki so osvobajali mallega Jaroslava, niso bili mrtvi, ker so se dotikali železne vrvi, v kateri je bil električni tok visoke napetosti.

Izumiranje Indijancev se je nehalo

Ko so po odkritju Amerike zavladovali na novem svetu Evropani, so začeli domačini Indijanci izumirati. Zganje je bilo med glavnimi vzroki, ki so uničevali ta rod. Še pred leti je kazalo, da bodo tudi zadnji ostanki Indijancev kmalu izumrli. Zdaj pa poročajo iz Amerike, da se je silno izumiranje Indijancev ustavilo in da so se začeli spet naglo množiti.

Najbolj se je pomnožil indijanski rod Navajev v Novi Mehiki, ki je pred 60 leti štel le 8000 duš, danes pa jih šteje že 45.000. Drugi rodovi se sicer niso v tem razmerju pomnožili, vendar niti en rod ni več nazadoval. Vzrok je v tem, ker postajajo Indijanci poleg slabih strani prosvetljenosti deležni tudi njenih dobrih strani. Predvsem spo-

znavaajo, da njihovih boleznih ne more več zdraviti nekdanji indijanski čarovnik, marveč hodijo, če so bolni, k večjemu zdravniku. Še pred 60 leti so med Indijanci strahotno razsajale razne bolezni, jetika, hripa, koze. Dandanes pa je vse to skoro že premagano.

Rod Navajev se je dotela oprijel navadnih ljudi, dasi si je na drugi strani znal obdržati svoje stare indijanske običaje in svoj materni jezik. Indijanci se v glavnem ukvarjajo zdaj z živinorejo, med tem ko njihove žene tko. Ker so med njimi docela prenehali nekdanji plemenski boji, ki so zahtevali toliko žrtev, je jasno, da tudi to pomaga, da se njihov rod množi.

da podaljša vojaško službeno dobo na 18 mesecev. Hkratu je odredila, da morajo mladeniči z 20. letom starosti na nabor. Doselej so hodili na nabor z 21. letom starosti. Uvedbo splošne 18 mesecev trajajoče vojaške obveznosti avstrijski listi splošno pozdravljajo.

× **Prekop pod morjem med Anglijo in Francijo.** Po daljših pogajanjih so se na Angleškem menda le odločili za zgradbo podmorskega prekopa pod Rokavskim prelivom med Anglijo in Francijo. Kopati bi začeli že letos. Načrtov niso delali samo angleški strokovnjaki, temveč tudi francoski, ki so se v tem izkazali celo za boljše računarje. Če bo obveljal načrt, ki ga je napravil francoski inženjer Basdevanta, bo ta podmorski prekop stal poldrugo milijardo frankov ali v našem denarju nekako dve milijardi dve sto tisoč dinarjev. Prekop bi moral biti napravljen najmanj 90 m pod morskim dnem. Dolg bi bil okrog 60 km. Prekop bi imel obliko valja z osemstranskim premerom in bi bil razdeljen na tri dele. Zgornji del bi služil za dovajanje novega zraka, srednji del za promet z motornimi vozili, spodnji pa za odvajanje izrabljenega slabega zraka. Letni stroški za vzdrževanje prekopa bi znašali okrog 10 milijonov frankov ali blizu 15 milijonov dinarjev. Računajo, da bo že takoj prvo leto šlo skozi ta prekop najmanj 4.000.000 ljudi. Voznina, ki bi jo morala vsaka oseba plačati, če bi hotela skozi prekop, naj bi bila 50 frankov. Kakor kažejo načrti, bi bilo to velikansko angleško-francosko javno delo končano že v dveh letih.

× **Lepe sanje so ji prinesle staroga moža.** Skozi zamreženo okno jetnišnice v Segedinu na Madžarskem so se slišali dan za dnem ganljivi zvoki gosli in zibali v sanje mlado deklo na nasprotni strani ulice. Dekle si je

iz zvokov ustvarilo čudovito lepo sliko igralca ter se odločilo, da ga obišče in mu razodene svojo ljubezen. Kako pa se je začudilo, ko je zagledalo pred seboj osivelega moža. Bil je obsojen na dosmrtno ječo in si je preganjal čas z igranjem na gosli. Zaradi vzornega vedenja so moža kmalu pomilostili in nežnočutno deklo, katero so glasovi jetnikovih gosli čisto prevzeli, je postalo njegova žena.

× **Pravijo, da čez 200 let ne bo več premoga.** Po svetu narašča število tvornic in čedalje več premoga se porabi. Zato ga tudi vedno več izkopljejo. Leta 1860. so na vsem svetu nakopali 132 milijonov ton premoga, a leta 1935. že 1112 milijonov ton, skoraj desetkrat toliko. Učenjaki so izračunali, da bi utegnili vsega premoga v zemlji biti kakih pet in pol bilijonov ton. To je seveda le cenitev, ker natančni računi so nemogoči. Če bodo tudi v bodočnosti izkopali na leto toliko premoga, kakor so ga leta 1935., bo na zemlji zmanjkalo premoga šele čez 3700 let. Če pa bi samo za pol odstotka zvišali izkopavanje premoga na leto, bi ga zmanjkalo že v 600 letih. Ako bi pa zvišali izkopavanje premoga za dva odstotka, bi bilo že v 200 letih konec vseh premogovnih zalog v zemlji. Največ premoga imajo v svoji zemlji Zedinjene države, ki njihovo premogovno podzemsko zalogo cenijo na 2041 milijard ton. Takoj za Ameriko prihaja Rusija, ki ima 1038 milijard ton premoga v zemlji. Ker se industrija silno razvija, bo rasla tudi potreba premoga, zaradi česar bo treba vsekakor misliti na to, kako bi se premog bolj varčno izrabljal.

× **Tolovaj Al Capone je zblaznel.** Iz San Francisca poročajo, da je zloglasni tolovaj Al Capone, ki je zaprt na otoku Alcatrazu, nenadno zblaznel. V svoji celici je začel divjati, in ko so ga hoteli pazniki pomiriti, jih je napadel in le s težavo so ga ukrotili. Moral so ga vtakniti v prisilni jopič, nato pa je pričel peti italijanske pesmi. Spravili so ga v jetniško zdravilišče, kjer ga zdravniki stalno nadzirajo. Nekateri menijo, da je to samo zvijača prebrisanega tolovaja, ki se je že naveličal ječe. Al Capone, kralj hotapcev alkohola in strahovalec vsega Chicaga in drugih ameriških mest je bil aretiran leta 1932. Že poprej so mu večkrat ob astva stopila na prste, pa mu niso mogla ničesar dokazati, ker je bil zelo premeten. Sicer pa sam ni bil nikoli udeležen pri razbojništvih, temveč le člani njegove tolpe, ki je štela 700 mož in je bila svojemu vrhovnemu poglavarju slepo vdana. Ko so ga leta 1932 aretirali, je smeje odšel v zapor, češ: »Kaj mi pa morete?« Toda dokazali so mu, da je prikrival svoje dohodke in da je državo »sleparil za ogromne zneske na davkih. Obsodili so ga na 11 let ječe. Al Capone se je sicer pritožil na višjo instanco, a ko je ta zavrnila pritožbo, je bila njegova usoda zapečatena in moral je v ječo.

× **Srnjak se hodi glet k peči.** V avstrijski deželi salzburški je kraj Gosau, kjer je maja leta 1936. nekdo pobral srnjačka, ki je bil malo prej prišel na svet. Gozdarska uprava v Gosau je dovolila, da je srnjačka odgojila posestnica Jožefa Grillova ter ga krmila do pomladi leta 1937. Pomladi pa je mladi srnjak postal tako nasilen, da je začel preganjati otroke in celo odrasle. Nekega dne pa je izginil v gozdu in se ni več vrnil. Nastopila je huda zima. Bilo je nekaj dni pred zadnjim božičem, ko je zvečer prišel k večnim vratom Grillove njen nekdanji srnjaček. Ženska se je živali zelo razveselila, ni pa vedela, kaj naj počne z njim. Srnjak pa ni bil prav nič v zadregi, marveč je pogumno stopil naprej skozi vežo v kuhinjo ter mirno legel k topli peči. Ljudje ga hodijo gledat in ga večkrat vidijo ležati pri Grillovi peči. Imenujejo ga Hansi. Kadar ga nekaj časa ni in se potem vrne, ga navadno do hiše spremljajo še tri druge srnice, ki se pa ne upajo v hišo.

× **103 leta star ubijalec.** V mestecu Politeni v Italiji živi 103 leta star možak Flocceri, ki je še vedno kakor mladenič. Te dni se je sprl z 20 let starim fantom. Med preprirom se je stavec razjezil, da se je z nožem v roki zakadil v fanta in ga tako oklal, da je fant za poškodbami umrl.

× **Reševanje ruskih znanstvenikov na ledeni plošči.** Kakor smo že poročali, je skupina ruskih polarnih raziskovalcev na ledeni plošči prišla v nevarnost. Zato skušajo skupino, ki ji je vodja Papanin, rešiti. Nedavno je odplul proti ledeni plošči ruski ledolomilec »Tajmir«. Zdaj poročajo s krova »Tajmira«, da so dospeli že zelo blizu ledene plošče, na katero so se zatekli polarni raziskovalci Papaninove skupine. »Tajmir« je s Papaninom v stalni radiofonski zvezi. S krova že vidijo taborišče, vendar pa še ne morejo do njega, ker jih ovira led, ki ga morajo razstreljevati. Med tem se je tudi vreme spremenilo. Začel je pihati močan jugozapadni veter, ki odrija Papaninovo taborišče proti zapadu. To okolnost pa skuša »Tajmir« izkoristiti in se približati tako, da bo mogel ploščo prestreči in sprejeti Papaninovce na svoj krov. Tudi ledolomilec »Murmansk« se približuje ledeni plošči papaninovcev z druge strani. Ne dvomijo, da bodo v nekaj dneh dosegli ploščo in rešili polarne junake, ki so v največji življenjski nevarnosti vztrajali pri svojem znanstvenem delu in dosegli uspehe, kakršnih ni zabeležila doslej še nobena druga znanstvena odprava v severne polarne kraje.

× **Nemčija gradi največji most na svetu.** Novi visoki most čez Elbo bo največji most na svetu. Visok bo 177 m. Kakor je znano je kölnska katedrala visoka 160 m. Most bo imel dve nadstropji, prvo bo za železniški promet, drugo za vozove in avtomobile. Pod njim bodo mogli pluti tudi največji parniki.

× **Podaljšanje vojaške službe v Avstriji.** Večina evropskih držav je podaljšala vojaško službeno dobo na eno in pol do dveh let. Iz istih vzrokov kakor ostale evropske države je smatrala avstrijska vlada za potrebno,

Poglej, babica! Kako je Rezikina obleka siva, če jo primerjaš s tvojim belim predpasnikom!

No seveda, saj moje perilo tudi ni navadno oprano, temveč je oprano z Radionom!

Navadno oprano perilo ima odsev nekake sivine, ker navadna pralna sredstva odstranjujejo nesnago samo s površine. Radion pa nudi več: pri kuhanju perila se namreč razvija na milijone kisikovih mehurčkov, ki pronicajo skozi tkanino in odstranijo vsako, še tako globoko utrto nesnago. Na ta način postane perilo popolnoma čisto in zato tudi bleščeče belo.

Schichtov

RADION varuje perilo

JESEN — ZIMA — OSTANKI

mariborskih tekstilnih tovarn, prstnobarvni, brez vapak, in sicer Paket serija R z vsebino 16 20 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barben tov za žensko obleko, moško in ženske spodnje perilo Paket serija I z vsebino 4 m čisto volnena biaga za ženske obleke v najmodernejših vzorcih. Pri naročilu prosim navedite barvo. Vsak

paket Din 128. — Reklamni paket serija K, vsebnost 20 25 m boljšega flanela za moško žensko in otročje perilo v najlepši sestavi, paket Din 136. — Datje specialni paket »Original Kosmos D« z vsebino 17-21 m 1a barhentov za ženske obleke, suze, in prvovrstnih flanelov za pižame, žensko, moško in otročje perilo za izjemno ceno Din 150. Paket serija »Z« z vsebino 3-3.20 m dobrega suk-

na za moško obleko, damski kostum ali plašč in sicer: Z št 1 Din 130 —; Z št 2 Din 160 —; Z št 3 Din 250. —; zadnji 1a kangarn. Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primoren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamolujem. Pišite še danes obče znani stari, solidni razpošiljalnici »Kosmos« Maribor, Kraja Petra trg. — Neštete priznanj zadovoljnosti odjemalcev na razpolago!

Za smeh in kratek čas

V SOLI

Učiteljica pripoveduje otrokom pravljico o neposlušnem jagnjetu, ki ga je požrl volk. »Vidite, otroci,« reče učiteljica, »če bi bilo jagnje poslušno...«
»... potem bi ga bili požrli ljudje,« se oglasi Mihec.

NESPORAZUM

Gospodar (novi služkinji): »Meta, všeč si mi imaš že fanta?«
Meta: »O ne, pač pa deklico.«

ALIBI

Prvi tat: »Vse tajeje ti ne bo pomagalo, ako ne boš mogel dokazati, kje si bil tedaj, ko je bilo mesarju ukradeno svinjsko stegno.«
Drugi tat: »Kdo pravi, da ne morem dokazati! Dokazal bom, da sem bil prav v tistem času v župnišču, kjer sem ukradel prašiča!«

NADOMESTILO

Mati: »Stopi, Ančka, v trgovino po sladkor.«
Hči: »Oh, prav zdaj čitam tako zanimivo povest.«
Mati: »Le pojdi, Ančka, le pojdi, bom pa jaz namesto tebe ta čas brala!«

DRŽI

A: »Rekli ste mi osel. Ali to drži?«
B: »Rekel vam nisem, drži pa.«

MORALI BI VEDETI

Zenka: »Če bi vedela, da si tak tepec, bi te nikdar ne bila vzela.«
Možek: »O, saj to bi bila morala sklepati po tem ker sem prav tebe snubil.«

Brezplačen pouk v igranju!

klavirske harmonike od Din 480.

Zahtevajte brezplačen katalog!

MEINEL & HEROLD — MARIBOR ŠT. 104

NOVOST! SAMO DIN 49.50

Št. 62.300 Anker-ur Pravi švicar »oro Dobra kvaliteta, le kromirani ožre 8 plamne zarnice.

Din 49.50

Št. 62.301 ura deset ožre »kasa« in številčnik

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte oznako in ga vam pošlje za to in poštne provize.

H. SUTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulirana tovarna ur v Švic.

Mali oglasi

ENONADSTROPNA HIŠA NA VRANSKEM ŠT. 73,

pripravna za vsako obrt, z gospodarskim poslopjem, hmeljsko sušilnico, 2 njivi s hmeljem, 2 gozda in 1 travnik s sadovnjakom, se skupaj ali posamezno proda. Ponudbe na Josipa Govediča, Maribor, Prešernova 19.

Danes potrebujete gumasto obutev in tople nogavice

35-

6347 609

Za delo v hiši in na dvorišču so ti topli čevlji iz močne črne raševine z gumastimi podplati.

5-

Vsak praktičen človek kupuje nogavice »Radiša«. Trpežne — elastične — cenene.

49-

0707-4001

Čvrsti in trpežni opanki iz močnega usnja z neugonobljivimi, upognjenimi gumastimi podplati, ki ne prepuščajo vlage. Najboljša obutev za kmetovalce v vseh prilikah. Željni na podplatih ne zarjave.

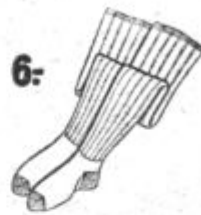
99-

0707-676

Guma je edina snov za obutev, ki ne prepušča vode. Na čega kmetovača, delavca v kanalih, na stavbah, pri namakanju konoplja, gozdu, na cesti itd. si ne moreš misliti brez te obutve.

6-

Čvrste in tople bombažne nogavice za dom in za na trg.

39-

3825-611

Ženski šolci iz lakaste gume s krepkejšimi konicami vam bodo služili v dežju in po blatu.

7-

Čvrste bombažne nogavice, ki varujejo zdravje in žep. Gladke za isto ceno.

09-

075-0905

Najpraktičnejši in najmočnejši šolci za gospodinje, ki imajo vsak trenutek opravke izven hiše, izdelani so iz močnega boksa z elastičnimi in nepremočljivimi podplati.

89-

4767-6502

Čevlji za delavce in kmetovalce iz mastnega kravjega usnja z nepremočljivimi gumastimi podplati. Široka obilica teh čevljev vam omogoča lahno in udobno hojo.

Rain

»MIGLJAJ USODE«

je naslov velikega ljubavnega romana, ki ga pravkar prinaša »Družinski tednik«. Zahtevajte eno številko popolnoma brezplačno na ogled! »Družinski tednik«, Ljubljana, 345.

SIVALNI STROJI

čevljarski levoročni, ženski in krojaški na prodaj. Cena 2000 dinarjev. Gradaška 8.

KOMPLETNO KOVAŠKO ORODJE

proda Franc Kolar, Zgornja Poljskava št. 16.

KRASNO IZBIRO

vzorcev za ročna dela dobite v Nifergalovi predtiskariji, Maribor, Koroška c. 1.

KUPUJEMO SMREKOVE GOZDOVE

gotov tesan les, deske, late, jesenov okrogli les, jelše, debele in drobne hraste. Ponudbe naj se pošljejo na upravo »Domovine«, podjetnica Maribor, pod šifro »Nakup lesa«.

POSOJILA

na vknjižbo, poroke, knjižice bank, hranilnic in posojilnic, kmetom za gospodarske potrebe, s 6 odstotnimi obrestmi priskrbimo takoj. Pojasnila daje Union, Zagreb, Radičeva ul. št. 12.

HRANILNE KNJIŽICE

vrednostne papirje, 3% obveznice, za likvidacijo kmečkih dolgov stalno kupujem. Al Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14. Telefon 35-10.